

Arkitekturtävling Glashuset, Borås

Juryns bedömning

Sammanfattning

Arkitekturtävlingen arrangerades av Borås Stad och pågick under februari t o m maj 2006. Tävligen genomfördes i samråd med Sveriges Arkitekter.

I juryn har ingått företrädare för Borås Stad och representanter för Sveriges Arkitekter. Juryns ordförande har varit Morgan Hjalmarsson, kommunalråd i Borås Stad.

Tävlingsuppgiften har varit att utforma ett glashus, som är avsett att ersätta befintlig sommarservering i stadsparken i Borås. Uppgiften omfattade också markanvändningen närmast byggnaden.

Tävlingen har genomförts med anonymitet för de tävlande. Varje tävlande har själv givit sitt förslag ett "motto" för identifiering, och förslagets förslutna namnsedlar har öppnats först sedan juryns bedömning avslutats.

Sammanlagt 156 förslag lämnades in. Två förslag Cirkus Magnolia och Glasorganism godkändes inte av juryn. Den ena för att de var presenterade på 4 skärmar i stället för tre som föreskrivits och den andra för att förslaget var skrivit på engelska. I programmet står det att tävlings språket är svenska. Dessa förslag togs inte upp för juryns bedömning.

En enig jury har till vinnare och mottagare av första pris, 150 000 kr, utsett förslaget Orangeri, upprättat av Gert Wingårdh Arkitektkontor, genom Gert Wingårdh. Medarbetare: Henrik Schulz och Peter Sierts.

Ur juryns motivering:

"Orangeri är ett mycket skickligt och vackert utformat förslag. Det visar en enkel men raffinerad glasbyggnad som juryn tror kan bli ett slags logotyp för stadsparken, uppskattad av såväl stadens invånare som besökare."

"Greppet är mycket enkelt, elegant och genialiskt."

Två förslag, L som i I och Under Tak delar andra priset och belönas vardera med 75 000 kr.

Förslaget "L som I" är upprättat av David Gillberg, arkitekturstuderande vid arkitekturskolan vid Kungliga Tekniska Högskolan, Stockholm.

Ur juryns motivering:

"Arkitekturen är stram och minimalistisk avskalad, i kontrast till parkens lummiga grönska och mjukare former. Mycket vackert, men kanske något kyligt."

Förslaget "Under tak" är upprättat av studio grön arkitekter ab genom civilarkitekt professor Fredrik Lund och arkitekt SAR/MSA Martin Forsby.

Ur juryns motivering:

"... förslaget kan fungera mycket bra som attraktiv samlingspunkt i staden. Det är konceptuellt enkelt samtidigt som det är lekfullt och händelserikt i innehåll och uttryck."

Dessutom har juryn tilldelat förslaget Light Bubbles hedersomnämning.

Förslaget "Light Bubbles" är upprättat av Johan Cederlöf och Inés Aubert De Pablo, Barcelona, Spanien.

Ur juryns motivering:

"... förslaget utlovar spännande rumskaraktär. Den intrikata växling mellan ute och inne som den böljande fasaden medför, det omfattande inslaget av växter, ljuslanterninernas rumsskapande effekt är kvaliteter som gör förslaget till ett av de vackrare."

Juryn rekommenderar att Borås Stad anlitar vinnaren för uppdrag att bearbeta och utveckla sitt vinnande förslag och upprätta förfrågningsunderlag och erforderliga bygghandlingar. Byggnaden kan byggas enligt gällande detaljplan.

Juryn

Morgan Hjalmarsson, kommunalråd, juryns ordförande

Claes Palmén, ordf. Byggnadsnämnden

Helena Alçenius, Mitt i Borås

Frida Eriksson, Ungdomsrådet

Elisabeth Lundgren, kulturchef

Hans Forsman, fritids- och turistchef

Åke Johansson, stadsträdgårdsmästare

Tomas Rossing, stadsarkitekt SAR/MSA

Peter Erséus, arkitekt SAR/MSA

Monika Gora, arkitekt LAR/MSA

Adjungerade till juryn som sakkunniga i teknik och byggekonomi:

Lars Nordin, chef för Lokalförsörjningskontoret

Bertil Jonsson, projektchef.

Tävlingsfunktionär har varit Natalia Anahí Pérez, ekonom/informatör på Stadsbyggnadskontoret.

Utställning

Samtliga godkända förslag ställs ut i Borås Stads konstmuseum under sommaren 2006.

Bedömningskriterier

Till grund för bedömningen ligger tävlingsprogrammet för tävlingen.

Tävlingsförslagen har bedömts utifrån de krav o önskemål som föreskrivs i tävlingsprogrammet och som kan sammanfattas i

- Arkitektonisk kvalitet
- Funktionalitet
- Utvecklingsbarhet
- Ekonomisk realism

Juryarbetet

Juryn har under bedömningstiden haft två heldagsmöten den 14 och 15 juni 2006.

Tävlingsförslagen

Stadsparken ligger mitt i stadens hjärta. Parken skiljs av mot rutnätsstaden av Viskan. Den avsedda tomten har samband med staden via gångbroar. Parken är boråsarnas gemensamma vardagsrum.

Uppgiftens karaktär har lockat förslagsställarna att lägga stor vikt vid utformningen och att ge byggnaden en stark egen identitet. Detta har medfört en stor spridning förslagen emellan – arkitektoniskt och funktionellt.

Genomgående har förslagsställarna visat på stor inlevelse i parken och byggnadens sociala betydelse, för att möjliggöra möte och olika aktiviteter.

Sambandet mellan ute och inne är ofta välstuderat. Några förslag redovisar "övergångsrum", ett slags både ute och inne med föränderliga tak och byggnadsdelar.

Parken har i sin helhet många stora och kraftfulla träd men många förslagsställare har valt att illustrera relativt låga byggnader, särskilt de lätta paviljongförslagen, men högre volymer finns också representerade.

De inlämnade förslagen ger därför tillsammans en mycket god belysning av tävlingsuppgiften, dess möjligheter o även dess komplikationer.

Trots den stora spridningen finns det några urskiljbara gestaltningskaraktärer. Vi har trädgårdspaviljonger, lätta, låga, smala, långsträckta byggnader. Dessa byggnader ger ofta fina samband mellan inne o ute. Som ex på detta kan nämnas "Parkett i gräset, sikt mot träden", "Smörgåsbord", "Lumiere", och "Året runt på 80 m".

Det finns även avancerade expressionistiska förslag med en mera upplöst och organiskt inspirerad geometri, t ex En puppa för staden – en byggnad som är inspirerad av en larvs utveckling till fjäril.

Vi har olika kupolformationer, inspirerade av Buckminster Fullerkupoler uppbyggda av triangelfackverk och andra mer jättelika äggskalsformat – t ex "Konstformer i naturen" och "Kalejdoskopet".

Det finns en grupp med kristallformer som uttryckssätt – t ex "Glastältet" och "Stadskuliss".

Vår tids tolkning av nyfunktionalismen är rikt representerad. Mies van der Rohes paviljong från världsutställningen i Barcelona är fortfarande en viktig inspirationskälla för arkitektkåren.

Men här finns inte bara funkisens raka geometri representerad. Flera förslagsställare föreslår byggnader med mer organiska former och böjda väggar, t ex "Klint" och "Norrskan".

Rent futuristiska förslag finns också, t ex "Famnen" och "Takt och ton".

Tävlingsprogrammets lokalprogram har också tolkats på skiftande sätt. Beträffande utvecklingsbarhet och realism är förslagen generellt sett mycket bra.

Individuella omdömen

Orangeri

I skärningspunkten mellan de båda broarnas axlar, och delvis i en speglade damm, placerar förslagsställaren sin glasbyggnad, cirkulär och koncentrerad i formen. Huvudentrén riktas mot Teaterbron, medan inlastningen vetter åt Södra torget. Mot väster ordnas uteserveringen, mot sydväst utescenen med sina publikplatser och mot söder lekplatsen. Greppet är mycket enkelt, elegant och genialiskt.

Trots sin geometriskt enkla form är byggnaden subtilt och spännande artikulerad med sina arytmskt placerade fasadpelare, medvetet eller omedvetet med inspiration av Thomas Sandells cafépaviljong för Bo01 i Malmö. Det valda arkitektoniska uttrycket

svarar också upp mot programmets önskan om att byggnaden skall uppfattas som ett glashus. En välavvägd proportionering har gett en byggnadshöjd som medger också lite högre växter i interiören, något som är en förutsättning för upplevelsen av vinterträdgård.

Planen, ortogonalt organiserad innanför den runda formen, är bra och okomplicerad med alla funktioner på rätt ställe. Att den höga rumshöjden också medger ett entresolplan innebär en god flexibilitet för framtiden. Även utvändigt har de olika funktionerna hittat sina självklara lägen. Utescenens placering och riktning möjliggör att slänten upp mot badhuset kan användas vid extra stor publik tillströmning.

Juryn bedömer att förslaget är mycket realistiskt, såväl byggnadstekniskt som ekonomiskt.

Sammantaget är "Orangeri" ett mycket skickligt och vackert utformat förslag. Det visar en enkel men raffinerad glasbyggnad som juryn tror kan bli ett slags logotyp för stadsparken, uppskattad av såväl stadens invånare som besökare.

Under tak

Parallellt med Teaterbron, men sidoordnat, visar förslaget ett långsträckt och svävande tak varunder de olika aktiviteterna försiggår, såväl ute som inne. Taket motsvaras i sin utbredning av ett betonggolvs. Mellan taket och golvet är ett antal trävolymmer med köksutrymmen och andra serviceytor inställda. Glasskivor inspända mellan golv och tak sammanbinder trävolymerna, samtidigt som de definierar och omsluter det publika inomhusrummet. Utomhus, väster om byggnaden, föreslås allehanda lek-, spel och idrottsaktiviteter.

Juryn uppskattar den arkitektoniska idén, både beträffande gestaltning och materialkoncept, och tror att förslaget kan fungera mycket bra som attraktiv samlingspunkt i staden. Det är konceptuellt enkelt samtidigt som det är lekfullt och händelserikt i innehåll och uttryck. Trots sin långa utbredning känns inte byggnaden avskärmande för parken, då den är både visuellt och rörelsemässigt transparent.

Förslagets största brist är att den inte riktigt motsvarar önskan om ett glashus/vinterträdgård i parken. Man kan också ifrågasätta om aktivitetsutbudet i parken måste vara så omfattande och platskrävande. Risker är att för mycket av dagens parkkaraktär går förlorad. Utescenens placering är också tveksam eftersom den inte medger alltför många åskådare.

Förslaget är byggnadstekniskt relativt okomplicerat och ekonomiskt realistiskt.

L som I

Riktningarna hos de båda broarna har gett förslag "L som I" dess L-formade plan. En högre skänkel, innehållande det stora publika rummet, och en lägre, innehållande kök och andra serviceutrymmen, läggs vinkelrätt mot varandra. Entrén läggs i det

innerhörn som bildas mellan skänklarna och vänder sig på så sätt mot både Västerlånggatan och Södra torget.

Arkitekturen är stram och minimalistiskt avskalad, i kontrast till parkens lummiga grönska och mjukare former. Mycket vackert men kanske något kyligt.

Planlösningen är lika enkel som husets gestalt. Det publika rummet, en långsträckt rektangulär hall, medger genom sin generalitet en mycket flexibel användning. Med enkla medel kan man växla mellan olika innehåll, aktiviteter och karaktärer. Att rummet ligger tvärs Teaterbrons axel känns inte besvärande, i och med att det är totalt transparent och dessutom går att öppna upp helt och hållet när vädret tillåter. Den generösa glasningen och en relativt hög rumshöjd ger förutsättningar för en efterfrågad karaktär av vinterträdgård. Kök och andra komplementutrymmen är rationellt lösta, om än något torftiga.

Också förslag "L som I" är genomtänkt när det gäller konstruktion och genomförandeekonomi.

Light Bubbles

Det nya glashuset placeras något väster om Teaterbrons axel för att inte störa sikten in i parken. Byggnadens form, liksom den yttre markgestaltningen, komponeras genom en lek med cirklar i olika diameter. Cirklarna skapar rumsligheter både ute och inne. Själva glashuset beskrivs som tre fritt formade och perforerade tak, varav ett, tillsammans med en böljande glasvägg, bildar den klimatiserade delen av byggnaden. De två övriga taken utgör pergolor vid entrén respektive uteserveringen.

Förslaget blir genom en konsekvent användning av cirkeln/cylindern mycket formalistisk. Följden blir en ibland ganska krystad och ineffektiv planlösning med mycket kommunikationsyta. Det som juryn däremot har uppskattat, och velat lyfta fram genom sitt hedersomnämmande, är den spännande rumskaraktär som förslaget utlovar. Den intrikata växling mellan ute och inne som den böljande fasaden medför, det omfattande inslaget av växter, ljuslanterninernas rumsskapande effekt är kvaliteter som gör förslaget till ett av de vackrare. Däremot anser juryn att "Light bubbles" är ett tekniskt svårlöst och dyrt förslag att genomföra.

Juryns tack

Juryn vill tacka alla förslagsställare för stort engagemang som har gett många fina förslag.

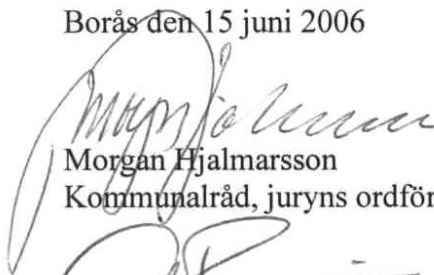
Juryns beslut

Juryn har enats om följande beslut:

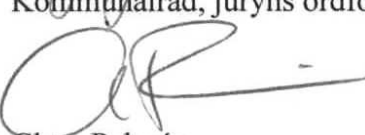
Första pris	Orangeri	150 tkr
Delad andra pris	L som I	75 tkr
Delad andra pris	Under Tak	75 tkr

Hedersomnämning tilldelas:
Light Bubbles

Borås den 15 juni 2006

Morgan Hjalmarsson
Kommunalråd, juryns ordförande

Claes Palmén
Ordf. Byggnadsnämnden

Helena Alçenius
Mitt i Borås

Frida Eriksson
Ungdomsrådet

Elisabeth Lundgren
Kulturchef

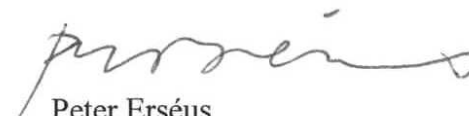
Hans Forsman
Fritids- och turistchef

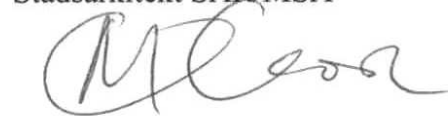
Åke Johansson
Stadsträdgårdsmästare

Tomas Rossing
Stadsarkitekt SAR/MSA

Peter Erséus
Arkitekt SAR/MSA

Monika Gora
Arkitekt LAR/MSA

